

Cs. Nagy Lajos

„A CSILLÉRE RAJZOLGATTAM”

BESZÉLGETÉS KUCS BÉLA MUNKÁCSY-DÍJAS SZOBRÁSZMŰVÉSSZEL

Kucs Bélával 1948-ban találkoztam először: a szabadságharc százéves évfordulójára Dorogon rendezett ünnepségen állították fel első szobrát: Petőfi alakját. Az akkor még kezdő, fiatal művész ma már mind jobban ismert, népszerű alkotó. A „bányászok művésze” mondják róla: 1957-ben bányász témájú szobraiért kapta a Munkácsy-díjat. Szívesen és büszkén viseli ezt a címet. Beszélgetésünk visszavisszatérő apropója a bányászélet, a régi munkatársak, barátok.

– Szüleim vándorló bányászok voltak – kezdi a beszélgetést a művész. – 1938-ban kerültünk Dorogra. A tokodi üveggyárba szerettem volna „kugleroló” tanoncnak menni, de nem sikerült. Mit tehettem volna mást, lementem a bányába. A csillék oldalára rajzolgattam krétával – tetszett a munkatársaimnak. Biztattak, tanuljak tovább. Bennem is élt ez a vágy, de abban az időben a bányától nem volt könnyű elszakadni. Hadiüzem volt. Még más, esetleg könnyebb munkahelyre se tudtam elmenni.

– *Dorogi ismerősei meglehetősen kalandos történeteket mesélnek ezzel kapcsolatban Önről.*

– Több dolog kényszerített, hogy elmenjek a bányától. Elsősorban az, hogy tanulni akartam. Másrészt féltem attól, hogy engem is elhurcolnak a leventékkel. Megszöktem Dorogról. Katonai körözés alatt álltam, elfogtak, a nagyiroda emeletéről

leugrottam, elbújtam a bányában ... – ha ezeket kalandnak veszi, akkor valóban nem szűkölködtem benne. A felszabadulás után otthon, Dorogon megszerveztük a MADISZ-t. Befészkeltem magam a kultúrotthon egyik szobájába és dolgoztam. Néhány festegető fiatallal akkor alakítottuk meg a mai képzőművész szakkör elődjét. Örömmel mondhatom, hogy ebből a szakkörből több tehetséges művész került ki, hogy csak Furlán Ferenc festőt és Árvai Ferenc szobrászt említsem.

– *Ez volt a kezdet. És hogyan folytatódott?*

– Budapestre kerültem. Esti gimnázium, népi kollégiumok. Mi alakítottuk a Petőfi Kollégiumot, majd később Beck András szabadiskolájából a Derkovits Kollégiumot, ami azután beleolvadt a Képzőművészeti Főiskolába. 1953-ban végeztem a főiskolán. Kemény évek voltak ezek. Apám már 1945-ben meghalt, édesanyám kőművesek mellé ment dolgozni, hogy én tanulhassak. Az első szobromért szemet kaptam Dorogról. Most valami kellemetlen dolgot szeretnék mondani. A főiskola elvégzése után Dorogon akartam letelepedni, telve elképzelésekkel – amiket egyébként részben meg is valószínűsítettem –, tenniakarással. Meg kell mondanom, nem szívesen emlékszem vissza az akkori dorogi vezetőkre. Nem kellett. Valamiféle szűklátókörűség, vagy a művészetek meg nem értése lehetett az oka ... Szentendrén telepedtem le, ott létesítettem egy park-múzeumot. Műtermem Budapesten van, munkában nem szűkölködöm. A főiskola elvégzése óta számos kiállításom volt, szobraim az egész országban megtalálhatók. Így Tatabányán a megyei könyvtár előtt a *Könyvet tartó lány*, Dorogon pedig egy bányászszobrom másolata. Jelenleg egy budapesti „váza- és térformák parkjának” létesítése foglalkoztat.

– *Ha summáját kérném művészetének, miként foglalná össze?*

Fekvő nő, 1961 (Miskolc)

Ívó nő (Szomjúság), 1972 (Szolnok)

– Azt, hogy a társadalom és a művészet között jelenleg bizonyos ellentmondás van, sokan úgy magyarázzák, ez a társadalom hibája, mivel nem elég művelt. Ez nem igaz. A jó művészetet minden korban megértették az emberek. Voltak, vannak is virtuózok, ez jelenség, de nem feltétlen velejárója a művészetnek. Tudomásul kell vennünk, ma nem egyes mecénásokból áll a társadalom. Igény van a szobrokra, ezt az igényt kell nekünk becsülettel kielégítenünk. Az én szépségideálom mindig a harmónia marad. Beteg az az

ember, aki a művészetben a diszharmoniót keresi. A torz jelentkezhet a művészetben, de csak akkor, ha ez elítél – így nem vált ki ellenérzést. Miért tudta az antik görög művész a borzalmat a hagyományos plasztikai módszerekkel ábrázolni? Ma a borzalmat formai torzítással akarjuk megoldani... Sok miértet kell felvetnem önmagamban. A választ, lehet, nem a közönségben, hanem a művészetben kell keresnünk. Talán szobraimmal tudnám legjobban életem eddigi summáját megvonni: szívesen és szeretettel emlékszem a *Hajnal*, a *Szomjúság*, a *Virágot tartó nő* című alkotásokra és számos bányászfigurámra. Úgy érzem sok minden van még előttem, az eddig megtett úton kívánok továbbhaladni.

(*Dolgozók Lapja* 1969. február 23.)

Fiatalok, 1965 (Komló)